

Domača umetnost. Akademski kipar gospod Repič je izdelal doprski kip pesnika M. Vilharja. Umetniku so pri delu služile tri slabe slike pokojnikov, a ravnal se je najbolj po oni, ki ga predstavlja kot očeta, sedečega sredi družine. Vilharjevi sorodniki, katerim je gosp. Repič poslal sliko originala, so se mu prav iskreno zahvalili, osobito za to, ker je podobnost tako dobro pogodil. Delo bo razstavljeno meseca maja ali junija v Ljubljani.

Vilharjeva nova opera „Ivanjska Kraljica“ se je prvič predstavljala v Zagrebu dne 25. marca z dobrim uspehom. Libretto je napisal hrvaški pesnik Milivoj Podravski.

Hrvaški slikar Vlaho Bukovac je dovršil ogromno sliko „Karneval“ in jo poklonil društvu „Epidauru“ v Cavtatu. Na sliki je čez sedemdeset oseb.

Češki slikar Alojzij Kalvoda je razstavil prošli mesec v Pragi okoli petdeset slik. Nadepolni, komaj sedemindvajsetletni slikar je učenec Julija Mařaka, kateri je Čehom vzgojil več plodovitih mladih talentov.

Jakob Čišinský je plodovit lužiško-srbski pesnik. Nedavno je izdal zbirko balad „Krěw a kraj“, v kateri opeva „krv in kraj“ svoje lužiško-srbske domovine. Naš sotrudnik g. Fr. Štingl je napisal oceno te pesniške zbirke za češki mesečnik „Vlast“. V tej oceni imenuje Čišinskega najboljšega lužiško-srbskega pesnika ter pravi: „Verzi Čišinskega so polni in zvonki, in kadar jih čitam, spominjam se vedno podobnih nežnih stihov slovenskega pesnika Simona Gregorčiča.“

„**Ottův Slovník naučný**“, češki „Konversationslexicon“, je izšel do črke O.

Češki skladatelj Kovařovic je bil po velikem uspehu, ki ga je dosegla njegova opera „Psohlavci“, poklican k „Narodnemu gledališču“ v Pragi kot operni vodja. Zdaj je zložil zopet novo opero „Na starém bělidle“. Mehki ton češke lirike zveni tudi iz te skladbe. Kritiki radi imenujejo Kovařovica učenca francoske šole zaradi mehke in pestro razpredene orkestracije. Vendar jedro njegovih skladb je češko in domače. Libretto opere „Na starém bělidle“ je posnet iz znanega idiličnega obrazca Božene Němcove: „Babička“. Isto snov je bil že prej porabil J. Horák za spevoigro „Babička“.

Razvoj gospodarskega šolstva na Češkem je dosegel visoko stopinjo. Najstarejšo gospodarsko šolo je ustanovil knez Schwarzenberg za svoje lastne potrebe v Rabinu l. 1850. L. 1866. so ustanovili višji gospodarski ustav v Taboru; od tega časa dalje se je ustanovilo mnogo nižjih srednjih in gospodarskih šol, in sicer ne le za splošne gospodarske nauke, ampak tudi za posebne gospodarske stroke. Dobro uspe-

vajo zimske gospodarske šole, ker dobiva v njih poljedelsko ljudstvo priložnost za izobrazbo ravno v isti letni dōbi, ko ima največ časa in dobre volje za učenje. Na tehniški visoki šoli v Pragi je oddelek za višjo agrikulturo. Na ljudskih šolah se vedno množe gospodarski tečaji. Da bo ljudsko učiteljstvo moglo pri teh tečajih uspešno poučevati, se bo moralo učiti gospodarstva že na pripravnica. K temu pa pride še delovanje potovalnih učiteljev, katere pošilja poljedelski svet češkega kraljestva po celi deželi.

O staropoljskem ljudskem gledališču je predaval v krakovski akademiji dr. Stanisław Windakiewicz. Prvo poročilo o poljski dramatičari sega nazaj v 14. stoletje. V njem opisuje Nikolaj Polak pasijonske predstave. V 15. stoletju so poročila številnejša. A šele v 16. in 17. stoletju se je bogato razvila poljska dramatična umetnost. Te igre imajo vse versko vsebino in cerkveni značaj; semtertja pa predstavljajo tudi take sodobne predmete, da dobé značaj satire na tedanje pravne razvade (n. pr. igra „O desetih modrih in neumnih devicah“). Sploh so bile pravopisne igre v 17. stoletju jako priljubljene. Iz dōbe do konca 16. stoletja sta se ohranila samo dva teksta poljskih iger; od ostalih so znani samo odlomki ali pa celo samo imena. Od konca 16. stoletja dalje pa nahajamo že cele zbirke in obsežne letne repertoarje. Zanimiva so „Intermedia“, kratke igrice, razdeljene med dejanja velikih misterijev. V njih je dobil ljudski dovtip priložnost, da se je svobodno in sveže razvil. Ta „Intermedia“ so se tako priljubila, da so dobila pravico samostojnega bivanja. Nabirali so jih v posebnih knjigah.

Antoni Popiel je poljski kipar, katerega ime je zaslovelo, ko je dobil prvo nagrado za načrt Mickiewiczovega stebra v Lvovu. Potem je dobil nagrado v Varšavi, postavil spomenik Korzeniowskemu v Brodih, izvršil več dekoracijskih del pri novem lvovskem gledališču, zdaj pa izdeluje spomenik Ujejskega za Lvov. Kiparsiva se je učil najprej na „Szkoli sztuki pięknych“ v Krakovu, potem na Dunaju in po drugih mestih. Popiel je star šele 36 let, a si je med Poljaki pridobil toliko zaupanje, da ne more niti izvrševati vseh naročil. Zdaj ima v delu tudi nagrobno skupino „Pietà“ za grofa Potockega.

Bolesław Biegas. — Popoln secesionist! Mlad umetnik, kateri se ni vglobil v tajne klasične umetnosti, ampak ki po vplivih nove dōbe izkuša sam iz sebe ustvariti velika dela, pred katerimi bi svet strmel! Tak je ta mladi, sicer jako nadarjeni, a še premalo dozoreli poljski kipar. Zdaj klesa fantastične, divje romantične, sicer anatomske nemogoče, a idealno globoko simbolične podobe. Ko se njegov talent razvije, bo popoln umetnik.

Nove struje. V poljskem dramatičnem slovstvu se je pojavilo več novih, od najmodernejšega duha